

Вікторія Рожелюк

к.е.н., доцент,

Тернопільський національний економічний університет,

м. Тернопіль

РОЛЬ ОБЛІКОВОЇ СЛУЖБИ ОРГАНІЗАЦІЇ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СИСТЕМИ ОБЛІКУ

Загальне визначення і склад інформаційного забезпечення обліку має особливості, зумовлені його специфікою. Основним об'єктом обліку є інформація (облікова), причому на різних етапах технології обліку в цілому і технології розв'язання кожного облікового завдання. Зокрема, у зв'язку з цим на певній стадії облікового процесу облікова інформація є метою, результатом вирішення одного облікового завдання і разом з тим використовується для розв'язання іншого облікового завдання. На цій стадії така облікова інформація для наступного облікового завдання виступає як інформаційне забезпечення його розв'язку.

Організація інформаційного забезпечення обліку покладена в основному на працівників бухгалтерії, а також підрозділи (склади, цехи) підприємства, що здійснюють первинний облік та визначають організацію системи облікових номенклатур, формування складу бази даних та режиму функціонування автоматизованого банку даних, порядок збереження облікової інформації та її узагальнення у формах звітності.

Важливим питанням формування інформаційного забезпечення є організація складу, структури бази даних і режиму функціонування АБД.

В умовах використання ЕОМ найбільш ефективним з погляду розробки, впровадження і подальшого розвитку є формування загальної бази даних для всіх функціональних підсистем і спеціалізованої для кожної зокрема, в тому числі і для системи обліку. Такий підхід особливо важливий при створенні інформаційної моделі керованого об'єкта, оскільки не всі підсистеми і завдання розв'язуються і впроваджуються одночасно. Крім того, такий диференційований підхід забезпечує формування даних кожної підсистеми і окремих завдань з урахуванням потреб інших підсистем.

Режим функціонування баз даних, як відомо, включає створення банку даних і його коригування, відповіді на запити та обслуговування банку даних. Перших два режими — це не що інше, як формування і використання бази даних — основи бухгалтерського обліку, і саме в організації їх вирішальна роль належить працівникам обліку. В організації відповідей на запити виділяють дані і вихідну інформацію. Далі з кожного її виду визначають постачальників і споживачів інформації, періодичність її формування.

До компонентів інформаційного забезпечення відносять: дані, необхідні для вирішення завдань обліку, методи і засоби подання облікових даних, систему уніфікованих документів, систему і методику створення баз даних,

інформаційну взаємодію завдань обліку, засоби формалізації запису даних, організації потоків облікової інформації, методи і засоби розподільної інформаційної системи обробки інформації, інформаційну послідовність виконання завдань обліку.

У зв'язку зі зростанням потоків інформації на різних рівнях управління і потребою в одержанні інформації, на робочих місцях провадиться робота зі створення розподільних систем обробки інформації з використанням комп'ютерної обробки даних. До складу інформаційного забезпечення в цих умовах входять дані, необхідні для вирішення завдань обліку. До них відносять поточні і групувальні дані про виробничо-господарську діяльність, нормативно-довідкову і вихідну інформацію, а також таку, яка надходить з інших підсистем. Методи і засоби подання облікових даних включають засоби опису інформаційних взаємозв'язків даних, організації баз даних на машинних носіях, достовірності інформації, правила документування первинних даних то ін.

Реалізація концепції розподільних баз даних в умовах використання автаматизації обліку дає змогу об'єднати такі питання, як централізація і децентралізація, вибір оптимальних структур облікових даних; раціональне розміщення в них завдань і запитань; забезпечення достовірності облікової інформації; зменшення вартості організації і витрат на дані. Особливе значення має інформаційна взаємодія між робочими місцями бухгалтера з іншими підсистемами.

Інформаційні взаємозв'язки комплексів завдань обліку формуються як прямі і зворотні зв'язки. Взаємозв'язок завдань обліку з іншими підсистемами забезпечується спільною структурою кодів рахунків і об'єктів аналітичного обліку кодів структурних підрозділів, спільною нормативно-довідковою інформацією і спільною структурою інформаційних даних.

Робочі місця бухгалтера в умовах поділу за функціональними ознаками поділяють на три рівні управління:

- діяльністю структурних підрозділів підприємства (цех, дільниця, ферма, бригада, склади, відділи та ін.);
- щодо окремих ділянок обліку (облік основних засобів, матеріальних цінностей);
- підсистемою обліку загалом.

Для достовірного розв'язання завдань обліку необхідно розробити сітьову модель, яка функціонує за такими основними факторами:

- сукупністю функціонування програм і послідовністю їх виконання для забезпечення розв'язання облікових завдань;
- наявністю інформаційної бази;
- переліком завдань, виконання яких обов'язково має передувати розв'язанню цього завдання;
- вихідною інформацією завдання і впливом її на зміну стану інформаційної бази.

Послідовність розв'язання завдань забезпечує організацію робіт, дає змогу уникнути повторного виконання окремих завдань.

Тому, важливим елементом організації інформаційного забезпечення є розробка форм вихідної інформації (машинограм, відеограм). Вихідні форми мають містити квінтесенцію необхідної інформації. Дуже важливим з погляду підвищення ефективності управління, проте складним з позиції організації, є створення вихідної інформації за відхиленнями (від норм витрат матеріалів, палива, оплати праці та ін.) із зазначенням причин і винуватців цих відхилень.

Отже, належна організація інформаційного забезпечення облікової підсистеми підприємства в перу чергу залежить від професійного рівня облікових працівників, їх ділових та комунікативних якостей як креативних управлінців ринкового типу.

Література

1. Кузьмінський. А.М. Організація бухгалтерського обліку, контролю і аналізу/ А. М. Кузьмінський, В. В. Сопко. - К.: Вища школа, 1993. - 223 с.
2. Сопко, В.В. Організація бухгалтерського обліку, економічного контролю та аналізу; підручник / В. В. Сопко, В.П. Завгородній. - К.: КНЕУ, 2004. - 426 с.
3. Лень В.С. Організація бухгалтерського обліку./ В.С. Лень. - К.:ЦУЛ, 2006 - 696 с.